

سورەتی (النساء) ریز وپله وپایهیه بو ئافرهتان

[کردی - کوردی - kurdish]

شیخ محمد جمیل زینو

وهرگیرانی: ئومید عمر چروستانی

پیداچونهوهی: پشتیوان ساییر عهزیز

2014 - 1435

IslamHouse.com

سورة النساء تكريم للمرأة

« باللغة الكردية »

محمد بن جميل زينو

ترجمة: أواميد عمر علي

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2014 - 1435

IslamHouse.com

سورەتی (النساء) رِز وِپلە وِپایەیه بۆ ئافرەتان

سوپاس بۆ خوای گەوره و میهره‌بان، وه درود و سه‌لات و سه‌لام له‌سه‌ر محمد المصطفی و ئال و بهیت و یار و یاه‌هرانی هه‌تا هه‌تایه

خوای گەوره له قورئانی پیرۆزدا سورەتیکی به‌ناوی پیاوانه‌وه ناو نه‌ناوه، به‌لام سورەتیکی ته‌واوی به‌ناوی سورەتی ئافره‌تانه‌وه ناوناوه، ئەمەش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر ریزو پله‌و پایه‌ی ئافره‌تان له ئاینی پیرۆزی ئیسلامدا له‌م سورەته‌دا په‌روه‌ردگاری بالاده‌ست کۆمه‌لیک ئەحکامی تایبه‌ت به ئافره‌تان و خیزان و ده‌ولت و کۆمه‌لگه‌ باس کردووه، به‌لام زۆربه‌ی زۆری ئەحکامه‌کانی باس له مافه‌کانی ئافره‌تان ده‌کات، بۆیه سورەته‌که‌ش به‌ناوی سورەتی ئافره‌تانه‌وه ناوناوه، که‌سه‌یکیش به‌ ووردی له‌م سورەته‌ وورد ببیته‌وه ئەوه به‌ ئاشکرا ریزی ئافره‌تانی له‌چه‌ند رۆوانگه‌یه‌وه بۆ ده‌رده‌که‌وێت :

۱- خوای گەوره ئافره‌تی له‌ په‌راسووی پیاوان دروست کردووه، ئەمەش ئەوه ده‌گه‌یه‌نیت که ئافره‌تان به‌شیکێ جودا نه‌کراوه‌ی پیاوانن و به‌یه‌که‌وه ته‌واوکه‌ری خیزان و کۆمه‌لگه‌ن، نه‌ک دژ و دوژمنی یه‌کتر، پاشان خوای گەوره نه‌وه یه‌ک له‌دوای یه‌که‌کانی مرۆفایه‌تی له‌ پیاوان و ئافره‌تان دروستکردووه، وه‌ک خوای گەوره

فه‌رموویه‌تی : ﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ

وَحَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً ﴿۱﴾ [النساء: ۱] واتا : ئه‌ی خه‌لكینه له خه‌شم و سزا و ناره‌زایی په‌روه‌ردگارتان خوتان بپاریزن که ئیوه‌ی له تاکه نه‌فسیک دروست کردوه، هه‌ر له‌و نه‌فسه‌ش هاوسه‌ره‌که‌ی به‌دی هیناو له‌و دووانه‌پیاوان و ژنانی زوری خستوته‌وه و بلاوکرده‌وه .

په‌غه‌مبه‌ری خوا (صلی الله علیه وسلم) هه‌میشه به‌شیک له سه‌ره‌تای ووتاره‌کانی به‌م ئایه‌ته‌په‌روژه ده‌ست په‌یده‌کرد، ئه‌مه‌ش به‌لگه‌یه له‌سه‌ر گرنگی په‌یدانی مافه‌کانی ئافه‌رت له لایه‌ن په‌غه‌مبه‌ری خوداوه، په‌یویسته بانگخواز و ووتار بیژ وکه‌سه دانا‌کانی ناو کومه‌لگه‌ش هه‌رکات و ساتیک ئاموزگاری خه‌لکییان کرد ئاماژه به‌م ئایه‌ته‌په‌روژه بکه‌ن .

۲- داکوکی کردن له‌سه‌ر مافی هه‌تیوانی ناو ئافه‌رتان له‌م سوره‌ته‌په‌روژه‌دا به‌روونی ده‌رده‌که‌ویت، وه‌ک خوی گه‌وره فه‌رموویه‌تی : ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِسُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مِمَّنِّي وَثَلَاثَ رُبَاعٍ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا ﴾ [النساء: ۳] واتا : ئه‌گه‌ر ترسان له ئه‌نجام نه‌دانی دادپه‌روه‌ری له‌گه‌ل کچه‌ی بی‌باوکه‌کاندا (ئه‌گه‌ر

بیانکهنه هاوسه رتان، ئه وه واز له وان بهینن)، ئه وه له ئافرته تانی تر که حه لالن بو تان ژن ماره بکه ن دوو دوو، یان سیان سیان، یان چوار چوار، (ئه لبه ته له یه ک هاوسه ر زیاتر مه رج و بارودوخی تایبته تی خو ی هه یه) خو ئه گه ر ترسان له وه ی که نه توانن دادپه روه ر بن (له نیوان هاوسه ره کانتاندا) ئه وه با یه ک ژن ماره بکه ن، یان ئه و که نیزه کانه ی که هه تانن (که دیارده یه کی کاتی بوو، ئیسلام بنه بری کرد)، ئه وه ی که باسکرا نزیکتره له وه ی سته م نه که ن (ئه گه ر په پیره ی بکه ن) .

عن عروة بن الزبير أنه سأل عائشة عن قول الله تعالى: ﴿وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى﴾ قالت: يا ابن أخي هذه اليتيمة تكون في حجر وليها تُشركه في ماله، ويُعجبه ماله وجمالها، فيريد أن يتزوجها بغير أن يُقسط في صداقها، فيُعطيها مثل ما يعطيها غيره، فنهوا أن ينكحوهن إلا أن يُقسطوا إليهن، ويبلغوا بهن أعلى سنتهن في الصداق، وأمروا أن ينكحوا ما طاب لهم من النساء سواهن، قال عروة: قالت عائشة: ثم إن الناس استفتوا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) بعد هذه الآية فيهن، فأنزل الله ﴿وَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ﴾

قالت عائشة: وقول الله في الآية الأخرى: ﴿وَتَرَعْبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ﴾ رغبة أحدكم عن یتیمته إذا كانت قليلة المال والجمال، فنهوا أن ینکحوا من رغبوا في مالها وجمالها من النساء إلا بالقسط من أجل رغبتم عنهن إذا كن قلیلات المال [رواه البخاري].

عوروهی کوپی زوبهیر (خوی لی پازی بیت) نه گپرتته وه كه پرسپاری کرد له عائیشهی دایکی باوه پداران له بارهی نه م نایه ته پیروزه وه : ﴿ وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَى ﴾ نه ویش فه رموی : نهی خوشکه زا که م مه به سستی نه م نایه ته نه وه هه تیوه نافرته نه یه که له لای وه لی نه مره که یه تی و هاوبه شی مال و سامانه که یه تی، و نه وه وه لی نه مره ی جوانی و سه روه تی نه وه نافرته سه رنجی پراکیشاوه، و ده یه ویت ماره ی بکات به بی نه وه ی دادگهر و عادل بیت له پیدانی ماره ییبه که ی، هه روه ک خه لکی تر ماره یی ده داتی، له بهر نه وه خوی گه وره ریگری کردووه له وه ی ماره یان بکه ن نه گهر دادگهر نه بن له گه لیاندا، بویه خوی گه وره فه رمانی پیکردوون که نافرته تانیکی تری غه پیری نه وان ماره بکه ن، نه مجا

عروه دهلیت : عائیشه ووتی : خه لکی پاش هاتنه خواره وهی ئه و
 ئایه ته هاتنه لای پیغه مبهری خودا (صلی الله علیه وسلم) و
 پرسیاریان له باره ی ئافره تانه وه کرد، ئه مجا ئه م ئایه ته هاته
 خواره وه : ﴿ وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ ﴾ و اتا : ئه ی محمد خه لکی له
 باره ی ئافره تانه وه پرسیارت لی ده کهن، ئه مجا عائیشه ووتی :
 پرسیاری ئه و فه رمایشته ی خوی گه وره یشیان کرد که
 فه رموویه تی : ﴿ وَتَرَعْبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ ﴾ ئه گه ر که سیکیتان
 ئاره زووی چوویه سه ر ئافره تیکی بی باوک به لام جوانی و مال
 و سامانی نه بوو، خوی گه وره ریگری کردوو له خه لکی ئه گه ر
 هاتوو ئاره زوویان چوویه سه ر ئافره تیکی بی باوک له بهر جوانی
 و مال و سامانه که بیان ئه گه ر عادل و داده گه ر نه بوون له گه لیا ندا،
 تا وه کو هانده ریک بیّت بو ئه وه ی ئاره زوویان بچیته سه ریشیان
 ئه گه ر مال و سامان و داراییشیان نه بیّت .

۳- داکه وتن به ماره یی کردنی یه ک ژن ئه گه ر هاتوو ترسی
 ئه وه بیان هه بوو زیاتر له ژنیك بهینن و داده گه ر نه بن له

نیوانیاندا، وهك خواى گهوره له هه مان سوره تدا فهرموویه تی :

﴿ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ﴾ [النساء: ۳] واتا :

خۆ ئه گهر ترسان له وهی که نه توانن دادپهروهه بن (له نیوان هاوسه ره کانتاندا) ئه وه با یه ک ژن ماره بکه ن، یان ئه وه که نیه کانه ی که هه تانن (که دیارده یه کی کاتی بوو، ئیسلام بنه بری کرد)، گومانى تییدا نییه ئه مه ش پێزدانانه بو ئافره تان .

۴- ئافره تان له میرات بردندا به شی دیاریکراوی خویان بو ده ست

نیشانکراوه، وهك خواى گهوره له م سوره ته پیره زه دا فهرموویه تی

: ﴿ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مِّمَّا تَرَكَ

الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثُرَ نَصِيبًا مَّفْرُوضًا ﴾ [النساء: ۷] واتا :

پیاوان به شیان هه یه له و شتانه دا که باوک و دایک و خزمان به

میراتی له دوایان به جی ده مینیت، ههروه ها ژنانیش به شیان هه یه

له و شتانه دا که به میراتی .

گومانی تیدا نییه میرات وهرگرتن له سهرده می نهفامییدا تاییهت
بوو به پیاوانه وه و ئافره تان هیچ مافی ئه وه یان پینه درا بوو که
داوای میراتی که سهکانیان بکن .

۵- جیاوازی له نیوان پیاوان و ئافره تاندا له وهرگرتنی میراتدا،
وهك خواى گه وره فه رموویه تی : ﴿يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ
مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ﴾ [النساء: ۱۱] واتا : رینموویتان دهکات و
فهرمانتان پئی دهدا ده رباره ی نه وه کانتان له بواری میراتی
گرتندا (ئه ویش ئه وه یه) که به شی نیرینه یه کیان ئه ندازه ی به شی
دوو مینیه یانه .

ئهمهش له بهر ئه وه ی که پیاوان نه فه قه و مه سروفاتى رۆژانه ی
به خێوکردنی ئافره تان و مال و مندالیان له سه ره و ده بیّت له کاتی
ژنه یانیشدا ماره یی ژنه کانیشیان بدن .

عن ابن عباس رضي الله عنهما قال : « كان المال للولد، وكانت الوصية للوالدين،
فنسخ الله من ذلك ما أحب، فجعل للذكر مثل حظ الأنثيين، وجعل للأبوين

لكل واحد منهما السُّدس والثلاث، وجعل للزوجة الثمن والرابع، وللزوج الشطر والرابع» [رواه البخاري] واتا : عه بدوللای کوری عه باس (خوی لئ رازی بیّت) ده لئیت : پیشتتر مالّ و سهروهت و سامان بو کوران بوو، ههر پیشتتر دایک و باوک وه صیه تیان ده کرد و میراتیان بو نه وه کانیان دیاری ده کرد، به لام پاشان خوی گه وره نه و حوکمه ی سرپیه وه و به شی پیاوانی وه ک دوو به شی ئافرته تان دیاری کرد، وه به شی ههر یهک له دایک و باوکیشی به شهش یهک و سی یهک ده ست نیشان کرد، وه به شی ژنیشی به هشت یهک و چواریهک دیاری کرد، وه به شی پیاویشی به نیوی مالّ و چواریهکی دیاری کرد .

٦- پیاوان ده بیّت به پیی نه و ریکه و تنه ی که له گه ل ئافرته تاندا ده یکه ن ماره ییه کانیان پیی بدن، وه ک خوی گه وره فه رموویه تی :

﴿ وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدَقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبْنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا ﴾ [النساء: ٤] واتا : مارهیی ئافرته تان بدن به وپه ری دلّ فراوانی و ئاسووده ییه وه، خو ئه گه ر به ئاره زوو ویستی خو یان

دەستیان ھەلگرت لە ھەندیک مارەیی و بەخشییان بەئیو، ئیو
بۆتان ھەبە بیخۆن و بەکاری بەینن و بەبێ دوودلی نۆشی بکەن (سوودی لێ وەر بگرن) .

عەبدوللای کورپی عەباس (خوای لێ رازی بیّت) ئەلێت :
مەبەست لە (النحلة) مارەییە، ووتراویشە مەبەست پێی : وەك
فەرزیک وایە و دەبیّت جی بەجیی بکەن و ناوی بەینن و دیاری
بکەن بۆیان، چونکە دروست نییە بە درۆو بەبێ ھیچ ھەقیك
ناوی مارەیی لێ بنریت، لەبەر ئەو وە واجبە لەسەر پیاو کە بە
سنگفراوانی و خۆشحالییەو مارەیی ئافرەتان بدەن، خۆ ئەگەر
پاش ئەوێ ئەو مارەییە دیاری کراو ئەو ژنە خۆی بە ئارەزووی
خۆی و بە پێخۆش بوونی خۆی دەستی لە مارەییەکەییان
ھەندیکی ھەلگرت بۆ پیاوێکەیی ئەو دروستە بۆ پیاوێکەیی
بیخوات .

۷- خوای گەرە فەرمانی کردوو بە پیاوان کە بەشیوێیەکی جوان
وریکوییک لەگەل خیزانەکانیادا ھەلسوکەوت بکەن، وەك

فهرموویه تی : ﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ ﴾ [النساء: ۱۹] واتا : ئه ی
 پیاوان با ووتار و گوفتارتان له گه ل خیزانه کانتاندا شیرین بیّت،
 با هه ل سوکوت و مامه له تان ریک و پیک بیّت، با رووخسار و
 شیوازتان به پیی توانا و بوکرانتان رازوه بیّت بو ژنه کانتان
 ههروهک چوّن ئیوه حز ده کهن ئه وان جوان و رازوه بن بوّتان،
 وهک خوی گه وره فهرموویه تی : ﴿ وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ ﴾
 [البقرة: ۲۲۸] واتا : ژنان مافیان هه یه به سه ر پیاوانه وه به وینه ی
 ئه و مافانه ی که بو پیاوانه له سه ر ژنان به گویره ی باو و نه ریتیک
 که په سه نده له ئیسلامدا .

پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرموویه تی : « خیرکم
 خیرکم لأهله، وأنا خیرکم لأهلی » [رواه الترمذی وصححه الألبانی] واتا :
 پیغه مبه ری خوا (صلی الله علیه وسلم) فهرموویه تی : باشتترین
 پیاوتان ئه و پیاوانه ن که بو خیزانه کانیان چاک و باشن، وه منیش
 باشتترین که ستانم که بو خیزانه کانم باشم و چاکم .

۸- پیاوان ده بیّت هه ر باش و چاک بن له گه ل ژنه کانیان ئه گه ر
 خو شیشیان نه وون، وهک خوی گه وره ده فه رمویّت : ﴿ وَعَاشِرُوهُنَّ ﴾

بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا

كَثِيرًا ﴿ [النساء: ۱۹] وَا: هاوژینییان بن به جوانی و له‌گه‌لیاندا

په‌فتار جوان، خو‌ئه‌گهر خوشتان نه‌ویستن و لییان بیزار بوون،

ئوه‌ه دوور نیه و ده‌شیت‌ه‌زتان له شتیک نه‌بیّت و خوا بیکات

به‌مایه‌ی خیرو بیژی زوړو بی سنوور .

قال ابن عباس: هو أن يعطف عليها فيرزق منها ولدًا، ويكون فيه خير كثير.

وَا: عه‌بدو‌ل‌لای کورپی عه‌باس (خوای لی رازی بیّت) ده‌لیت :

ئوه‌ه پیاوه‌ سوژ و عه‌طفی هه‌بیّت له‌گه‌ل ژنه‌که‌پیدا، خوای گه‌وره‌ش

مندالی له‌و ژنه‌ پئی ده‌به‌خشیت، ئوه‌ش ده‌بیته‌ مایه‌ی خیرو

خو‌شی بو‌ی .

پیغه‌مبه‌ری خوایش (صلی الله علیه وسلم) فه‌رموویه‌تی : « لا

يفرك مؤمن مؤمنة، إن کره منها خُلُقًا رضي منها خُلُقًا آخر » [رواه مسلم]

وَا: با هیچ پیاویکی باوه‌ردار رقی له هیچ ئافره‌تیکی باوه‌ردار

هه‌لنه‌سیّت، چونکه ئه‌گهر رازی نه‌بوو له په‌وشتیکی، ئوه‌ه

په‌وشتیکی جوانی تری هه‌یه‌ که پئی رازیه .

۹- دروست نییه له پاش جیابوونه وه لییان ماره بییه که بیان لی
 وەرگیریتته وه، وهک خوی گه وره فهرموویه تی : ﴿وَإِنْ أَرَدْتُمْ اسْتِبْدَالَ
 زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ بُهْتَانًا
 وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾ [النساء: ۲۰] واتا : خو ئه گهر ویستتان هاوسه ریک
 بخه نه جیگه ی هاوسه ریکی ترو ماره بییه که ی (ئالتون و سامانیکی)
 زورتان پیدا بو، ئه وه نابیت هیج شتیکی لی بگیرنه وه و لیی که م
 بکه نه وه، ئایا ئه و ماره بییه ی که پیتانداوه وهریده گرنه وه لییان
 به دروست کردنی بوختانیکی نارهاو گوناھو سته میکی ئاشکرا .

ههروه ها فهرموویه تی : ﴿وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ
 وَأَخَذَ مِنْكُمْ مِيثَاقًا غَلِيظًا﴾ [النساء: ۲۱] واتا : جا چو ن دروسته
 ماره بییان لیوه ربگرنه وه، له کاتی کدا ئیوه چوونه ته لای یه کترو
 ژنانیش په یمان و به ئینیکی گه وره و گرنگیان لی وەرگرتوون ()
 له کاتی ماره کردنیاندا .

عه بدوللای کوری عه باس (خوی لی رازی بیت) له م باره ییه وه
 ووتویه تی : مه به ست له و به لینه گه وره یه ئه و گریبه سته یه که
 له نیوان ئه و ژن و پیاوه دا له کاتی ماره بریندا ده به ستریت .

هەر عەبدوللای کورپی عەباس ووتویەتی : پیاوان دەبیت ئافرهتان به جوانترین شیوه لای خۆیان بهیڵنەوه، یان به جوانترین شیوه دەستیان لیّهه‌لبگرن .

پیغەمبەری خوایش (صلی اللہ علیہ وسلم) فەرموویەتی : « استوصوا بالنساء خیراً، فإنکم أخذتموهن بأمانة الله، واستحللتم فروجهن بكلمة الله » [رواه مسلم] واتا : له‌گه‌ڵ ئافره‌تاندا زۆر باش بن، چونکه ئیوه به پاسپارده‌ی خوای گه‌وره وه‌رتان گرتوون لای خۆتان، وه سه‌رجیی له‌گه‌ڵ کردنی‌شیان به وشه‌یه‌کی خوای گه‌وره بۆتان هه‌لال بووه .

۱۰- یه‌کی‌کی تر له‌و ریزانه‌ی له ئافره‌تان نراوه له ئیسلامدا، ئه‌وه‌یه خوای گه‌وره کۆمه‌لیک ئافره‌تی به‌هۆی نه‌سه‌ب و خزمایه‌تی‌ه‌وه هه‌رام کردووه له‌سه‌ر پیاوان هه‌روه‌ک چۆن هه‌ندیکی تری به‌هۆی شیرخواردنه‌وه هه‌رام کردووه، خوای گه‌وره له‌م باره‌یه‌وه فەرموویەتی : ﴿ حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخِ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمْ اللَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِكُمُ اللَّاتِي

فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ اللَّاتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَائِلُ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٣٣﴾ [النساء: ٣٣] واتا :

(ثیمانداران، ئەم ئافره تانە) ماره کردنیان حەرامکراوە لەسەر تان : دایکانتان، کچەکانتان، خوشکەکانتان، پورەکانتان (خوشکی باوک)، پورەکانتان (خوشکی دایک)، برازاتان، خوشکەزاتان، ئەو دایکانە ی که شیریان داو نەتێ، خوشکە شیریه کانتان، دایکی هاوسەر تان (خەسوو)، ئەو کچانە ی له پیاویکی ترن و لای ئیوه دەژین و پەرورده دەبن و لەو ژنانە تانن که چوونەتە لایان (واتە زڕ کچەکانتان)، خو ئەگەر نەچووبنە لای دایکی ئەو جوړه کچانە ئەو ههچ گوناھتان لەسەر نی یه (ماره یان بکەن)، (هەر وهه حەرამه) هاوسەری ئەو کوپرانە تان ماره بکەن که لەپشتی خو تانن (واتە بوکە کانتان)، (هەر وهه حەرَامه) دوو خوشکیش پیکه وه بکەنە هاوسەری خو تان له یهک کاتدا، جگه له وانە ی که رابوورد، بەراستی خوا هه می شه و بەر ده وام لیخو شبوو میهره بانه .

حەرام بوونی ئەو ژمارە ئافەرەتە لەسەر بیاوان کۆمەڵیکی زۆر
حیکمەت و ئامانجی بەرز و گەورە لەخۆ گرتوو، کە ھەر
ھەمووی فیترەتی پاکی مروۆقەکان پشتیوانی لێ دەکەن، بۆنموونە
حەرامی مارەکردنی دوو خوشک پیکەوێ دوزمنایەتی و ڕق و کینە
لەنیوان ئەو دوو خوشکەدا دروست دەکات .